

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

22. september 2022*

Eelotsusetaotlus – Ebaõiglased tingimused tarbijalepingutes – Direktiiv 93/13/EMÜ – Tarbija suhtes ebaausad kaubandustavad – Tõhususe põhimõte – Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 47 – Advokaaditasude maksmise lihtmenetlus – Advokaaditasude lepingus sisalduvate tingimuste võimalik ebaõiglus – Riigisisised sätted, mis ei näe ette kohtuliku kontrolli võimalust – Artikli 4 lõige 2 – Erandi ulatus – Direktiiv 2005/29/EÜ – Artikkel 7 – Eksitav kaubandustava – Advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud leping, millega viimasel on leppetrahvi ähvardusel keelatud advokaadi teadmata või tema arvamuse vastaselt nõuetest loobuda

Kohtuasjas C-335/21,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de Primera Instancia n° 10 *bis* de Sevilla (Sevilla esimese astme kohus nr 10 *bis*, Hispaania) 24. mai 2021. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. mail 2021, menetluses

Vicente

versus

Delia,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president S. Rodin, kohtunikud J.-C. Bonichot ja O. Spineanu-Matei (ettekandja),

kohtujurist: P. Pikamäe,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Hispaania valitsus, esindaja: I. Herranz Elizalde,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. Baquero Cruz ja N. Ruiz García,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 47, nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiviga 2011/83/EL (ELT 2011, L 304, lk 64) (edaspidi „direktiiv 93/13“), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT 2005, L 149, lk 22).
- 2 Taotlus on esitatud advokaat Vicente ja tema kliendi, tarbija Delia vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab viimasele osutatud õigusteenuste eest nõutud tasu maksmata jätmist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 93/13

- 3 Direktiivi 93/13 kahekümne esimene ja kahekümne neljas põhjendus on sõnastatud järgmiselt:
„liikmesriigid peaksid tagama, et müüja või teenuste osutaja ning tarbija vahel sõlmitud lepingud ei sisaldaks ebaõiglasi tingimusi [...]
[...]
liikmesriikide kohtutel või haldusasutustel peavad olema piisavad ja tõhusad vahendid, et ebaõiglaste tingimuste seadmist tarbijalepingutes takistada [...]“.
- 4 Selle direktiivi artikli 3 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:
„Lepingutingimus, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, loetakse ebaõiglaseks, kui see on vastuolus heauskuse tingimusega ning kutsub esile lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat.“
- 5 Direktiivi artiklis 4 on sätestatud:
„1. Ilma et see piiraks artikli 7 kohaldamist, võetakse lepingutingimuse hindamisel arvesse lepingu sõlmimise objektiks oleva kauba või teenuse laad ning viidatakse lepingu sõlmimisel

kõigile sellega kaasnevatele asjaoludele ning kõigile teistele kõnealuse või muu lepingu tingimustele, millest see sõltub.

2. Tingimuste õiglase või ebaõiglase iseloomu hindamine ei ole seotud lepingu põhiobjekti mõiste [ega hinna ja tasu sobivusega vastusooritusena pakutavate teenuste või kauba eest], kui kõnealused tingimused on koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles.“ [täpsustatud sõnastus]

6 Sama direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaselt:

„Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglased tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on [...] tarbijaga sõlminud, ei ole [siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel] tarbijale siduvad ning [et leping jääb muus osas pooltele siduvaks, kui see saab kehtida ka ilma ebaõiglaste tingimusteta].“ [täpsustatud sõnastus]

7 Direktiivi 93/13 artikli 7 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.“

Direktiiv 2005/29

8 Direktiivi 2005/29 artikli 5 lõikes 4 on sätestatud:

„Eelkõige on ebaausad need kaubandustavad, mis:

a) on eksitavad vastavalt artiklitele 6 ja 7

või

b) on agressiivsed vastavalt artiklitele 8 ja 9.“

9 Selle direktiivi artikli 7 lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud:

„1. Kaubandustava loetakse eksitavaks, kui see konkreetses olukorras, võttes arvesse kõiki selle iseärasusi ja asjaolusid ning kommunikatsioonivahendiga seotud piiranguid, jätab välja olulise teabe, mida keskmine tarbija antud olukorras vajab teadliku tehinguotsuse tegemiseks[,] ja seega paneb või tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei teeks.

2. Eksitavaks tegevusetuseks loetakse samuti seda, kui ettevõtja, võttes arvesse lõikes 1 kirjeldatud asjaolusid, varjab selles lõikes nimetatud olulist teavet või esitab seda ebaselgesti, arusaamatult, mitmetähenduslikult või ebaõigel ajal või ei määratle kaubandustava kaubanduslikku eesmärki, kui see ei ilmne juba kontekstist, ja juhul, kui see paneb või tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei oleks teinud.“

Hispaania õigus

10 Esindajatasu nõudeid reguleerib 7. jaanuari 2000. aasta tsiviilkohtumenetluse seadustik 1/2000 (Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil; BOE nr 7, 8.1.2000, lk 575; edaspidi „LEC“).

- 11 LEC artikli 34, mis käsitleb „esindajatasu arveid“, lõikes 2 on ette nähtud:

„Kui arve on esitatud ja kohtusekretär on selle vastuvõetavaks tunnistanud, siis nõuab kohtusekretär esindatavalt, et ta tasuks nimetatud summa või vaidlustaks arve kümne päeva jooksul, kusjuures see summa arestitakse, kui esindatav arvet ei maksa ega sellele vastu ei vaidle.

Kui esindatav vaidleb arvele selle tähtaja jooksul vastu, annab kohtusekretär esindajale kolmepäevase tähtaja, et ta avaldaks selle vaidlustuse kohta oma seisukoha. Seejärel hindab kohtusekretär arvet, menetlustoiminguid ja esitatud dokumente ning teeb kümne päeva jooksul põhistatud määruse, milles määrab summa, mis tuleb esindajale maksta. Kui makset ei tehta viie päeva jooksul pärast otsuse teatavakstegemist, see summa arestitakse.

Eelmises lõigus viidatud põhistatud määrust ei ole võimalik edasi kaevata, kuid see ei mõjuta mitte mingil määral kohtuotsust, mis võidakse teha hilisemas tavamenetluses.“

- 12 LEC artikli 34 lõike 2 kolmas lõik tunnistati põhiseadusega vastuolus olevaks ja tühistati Tribunal Constitucional (Hispaania konstitutsioonikohus) 14. märtsi 2019. aasta otsusega 34/2019 (BOE nr 90, 15.4.2019, lk 39549; edaspidi „kohtuotsus nr 34/2019“).

- 13 LEC artiklis 35 „Advokaaditasu“ on sätestatud:

„1. Advokaadid võivad nõuda oma kliendilt tasu maksmist, mida neil on kohtuasjaga seoses õigus saada, esitades üksikasjaliku arve ja märkides sõnaselgelt, et see tasu tuleb talle maksta ning on endiselt maksmata. [...]

2. Sellekohase taotluse saamisel nõuab kohtusekretär võlgnikult, et ta tasuks nimetatud summa või vaidlustaks arve kümne päeva jooksul, kusjuures see summa arestitakse, kui esindatav arvet ei maksa ega sellele vastu ei vaidle.

Kui võlgnik vaidleb advokaaditasule selle tähtaja jooksul vastu põhjusel, et see ei kuulu tasumisele, kohaldatakse artikli 34 lõike 2 teise ja kolmanda lõigu sätteid.

Kui advokaaditasu vaidlustatakse põhjusel, et see on ülemäära suur, annab kohtusekretär advokaadile kolmepäevase tähtaja vaidlustuse kohta seisukoha võtmiseks. Kui advokaat ei nõustu nõutava tasu vähendamise, vaatab kohtusekretär selle tasu enne üle koosõlas artiklis 241 ja järgmistes artiklites sätestatuga, välja arvatud juhul, kui advokaat tõendab eelarvet, mille vaidlustaja on varem kirjalikult heaks kiitnud, ning seejärel tehakse põhistatud määrus, milles määratakse kindlaks maksmisele kuuluv summa, mis arestitakse juhul, kui makset ei tehta viie päeva jooksul pärast otsuse teatavakstegemist.

Seda põhistatud määrust ei ole võimalik edasi kaevata, kuid see ei mõjuta mitte mingil määral kohtuotsust, mis võidakse teha hilisemas tavamenetluses.

3. Kui võlgnik ei vaidle advokaaditasule selleks määratud tähtaja jooksul vastu, sundtäidetakse arve sellel esitatud summas, millele lisanduvad täitekulud.“

- 14 LEC artikli 35 lõike 2 teises lõigus asuv lauseosa „ja kolmas lõik“ tunnistati põhiseadusega vastuolus olevaks ning tühistati kohtuotsusega nr 34/2019. Sama kehtib ka artikli 35 lõike 2 neljanda lõigu kohta.

- 15 LEC artikkel 206 „Lahendite liigid“ asub selle seadustiku VIII peatükis „Menetluslikud lahendid“. Selles artiklis on sätestatud:

„[...]

2. Kohtusekretäride lahendeid nimetatakse „abimeetmeteks“ ja „põhistatud määrusteks“.

[...]“.

- 16 LEC artiklis 454 *bis* „Määruskaebus“ on sätestatud:

„1. [...]

Põhistatud määruste peale, millega menetlus lõpetatakse või mis takistavad selle jätkamist, võib esitada määruskaebuse. Sellel kaebusel ei ole peatavat toimet ning ühelgi juhul ei ole võimalik võtta meetmeid otsustatu vastu.

Samuti on sõnaselgelt ette nähtud juhtudel võimalik esitada määruskaebus põhistatud määruste peale.

2. Määruskaebus tuleb esitada viie päeva jooksul menetlusdokumendis, milles on ära näidatud põhistatud määruses tehtud viga. Kui need tingimused on täidetud, tunnistab kohtusekretär menetlust korraldava meetmega hagi vastuvõetavaks, andes vastaspooltele üldise viiepäevase tähtaja vastuväidete esitamiseks, kui nad peavad seda vajalikuks.

Kui hagi vastuvõetavuse tingimused ei ole täidetud, tunnistab kohus selle põhistatud määrusega vastuvõetamatuks.

Vaidlustamistähtaja möödumisel teeb kohus määruse viie päeva jooksul, olenemata sellest, kas kirjalikud seisukohad on esitatud või mitte. Vastuvõetavuse ja vastuvõetamatuse otsuseid ei saa edasi kaevata.

3. Määruskaebuse kohta tehtud lahendi peale saab edasi kaevata vaid siis, kui see lõpetab menetluse või takistab selle jätkamist.“

- 17 Pärast LEC artiklite 34 ja 35 osalist tühistamist, mida on käsitletud käesoleva kohtuotsuse punktides 12 ja 14, saab kohtusekretäri põhistatud määruste peale, mille peale ei olnud võimalik edasi kaevata, nüüd esitada edasikaebuse LEC artikli 454a alusel.

- 18 LEC artikli 517 lõikes 2 on märgitud:

„Sundtäitmisele võivad kuuluda üksnes järgmised dokumendid:

[...]

9. Muud menetluslikud otsused ja dokumendid, mis võivad kuuluda sundtäitmisele selle või mõne muu seadustiku alusel.“

- 19 LEC artikli 556 „Menetlus- või vahekohtuotsuste või lepituskokkulepete täitmise vaidlustamine“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Kui täitedokument on isiku kahjuks tehtud kohtu- või vahekohtulahend või lepituskokkulepe, võib võlgnik kümne päeva jooksul pärast nõude täitmisele pööramise kohtumääruse kättetoimetamist selle kirjalikult vaidlustada, väites, et ta on kohtuotsuses, vahekohtuotsuses või kokkuleppes määratu maksnud või täitnud, mida ta peab dokumentaalselt tõendama.

Ta võib vastuväitena tugineda ka sellele, et õigus nõuda täitmist on lõppenud, ning lepingutele ja tehingutele, mis on sõlmitud täitmise ärahoidmiseks, tingimusel et kõnealused lepingud ja tehingud on vormistatud notariaalaktis.“

- 20 LEC artikli 557 „Vastulause täitmisele täitedokumentide alusel, mis ei ole kohtu- ega vahekohtudokumendid“, lõikes 1 on sätestatud:

„Kui täitmine määratakse punktides 4, 5, 6 ja 7 nimetatud täitedokumentide ning muude artikli 517 lõike 2 punktis 9 nimetatud täitedokumentide alusel, võib võlgnik esitada sellele eelmises artiklis ette nähtud tähtaja jooksul ja vormis vastuväite üksnes juhul, kui ta tugineb ühele järgmistest alustest:

[...]

7) ebaõiglaste tingimuste sisaldumine täitedokumendis.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 21 Delia ühelt poolt ning Augusto ja Vicente advokaatidena teiselt poolt sõlmisid 9. veebruaril 2017 õigusteenuse osutamise lepingu, mis puudutas muu hulgas kohtuvälises menetluses nõude esitamist ning vajaduse korral kohtusse pöördumist ja sõltuvalt olukorrast hagi esitamist nõudega tuvastada, et 26. novembril 2003 Delia kui tarbija ja ühe panga vahel sõlmitud laenulepingus sisalduvad ebaõiglaste tingimused on tühised.
- 22 See õigusteenuse osutamise leping sisaldas tingimust, mis nägi ette, et „õigusteenuse osutamise lepingut sõlmides võtab klient kohustuse järgida advokaadi juhiseid ning kliendi loobumise korral mis tahes põhjustel enne kohtumenetluse lõppemist või juhul, kui klient jõuab pangaga kokkuleppele ilma advokaadi teadmata või vastupidi advokaadi antud nõuandele, peab klient maksma advokaadile summa, mis tuleneb Sevilla advokatuuri hinnakirja kohaldamisest tühistamishagi kohtukulude hindamise suhtes“ (edaspidi „nõudest loobumise tingimus“).
- 23 Delia pöördus selle advokaadibüroo poole sotsiaalmeedia võrgustikus avaldatud reklaami kaudu, milles ei olnud nõudest loobumise tingimust mainitud: puudutatud isikut teavitati ainult õigusteenuste hinnast. Seega ei ole käesoleval juhul tõendatud, et Delia oli enne õigusteenuse osutamise lepingu allkirjastamist nõudest loobumise tingimusest teadlik.
- 24 Enne tühisuse tuvastamise hagi esitamist esitas advokaat Vicente 22. veebruaril 2017 kõnealusele pangale kohtuvälise kaebuse, misjärel tegi pank 2. juunil 2017 otse Deliale ettepaneku, et maksab tagasi 870,67 eurot laenulepingus sisalduva intressi alammäära tingimuse alusel alusetult tasutud intresse. Delia otsustas selle pakkumise vastu võtta. Siiski ei ole ühtegi tõendit kuupäeva kohta, millal Delia teatas advokaat Vicentele, et ta sai panga vastuse, ega selle kohta, kas advokaat andis talle sel hetkel soovitusel ettepanekuga mitte nõustuda.

- 25 22. mai 2017. aasta hagi, mille olid allkirjastanud advokaat Vicente ja veel üks volitatud esindaja ning milles esitati nõue tuvastada intressi alammäära tingimuse tühisus, registreeriti 12. juunil 2017 eelotsusetaotluse esitanud kohtus Juzgado de Primera Instancia n° 10 *bis* de Sevillass (Sevilla esimese astme kohus nr 10 *bis*, Hispaania).
- 26 Advokaat Vicente teatas 13. juuni 2017. aasta faksiga oma kliendile, et ta ei nõustu panga ettepanekuga, rõhutades, et panga vastu on esitatud hagi.
- 27 Volitatud esindaja teatas 25. septembril 2017 eelotsusetaotluse esitanud kohtule, et Delia loobub hagist põhjusel, et nõue oli kohtuväliselt rahuldatud, täpsustades samas, et hagist loobumise põhjuseks oli asjaolu, et vastupidi oma advokaadi arvamusele ja pärast hagi esitamist oli klient selle tehinguga nõustunud. Seetõttu tegi selle kohtu kohtusekretär samal kuupäeval põhistatud määruse menetluse lõpetamise kohta.
- 28 Eelotsusetaotlusest nähtub, et 13. novembril 2017 pöördus advokaat Vicente eelotsusetaotluse esitanud kohtu kohtusekretäri poole Delia vastu advokaaditasu maksmise nõudes summas 1105,50 eurot ilma käibemaksuta ehk kogusummas 1337,65 eurot, mis oli välja arvatud järgmiselt:
- „Arve koostamisel aluseks võetav summa: 18 000,00 eurot. Tulemus pärast hinnakirja kohaldamist: 2211,00 [eurot];
- [...] 50% hagi esitamisel: 1105,50 [eurot]“.
- 29 Nõutud summa põhjenduseks oli taotlusele lisatud dokument „Advokaaditasu kokkulepe“, mis viitas Sevilla advokatuuri advokaaditasude suhtes kohaldatavatele eeskirjadele.
- 30 Delia, keda abistas määratud kaitsja, vaidlustas advokaaditasu, tuues põhjuseks, et see ei kuulunud tasumisele. Teda nimelt ei teavitatud nõudest loobumise tingimuse olemasolust, mistõttu peab ta advokaaditasuna maksma ainult 10% laenuandjast pangalt saadud summast ehk 105,35 eurot, mis on väidetavalt ka ära makstud. Delia väitis sellega seoses samuti, et nõudest loobumise tingimus on ebaõiglane.
- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kohtusekretär jättis 15. oktoobri 2020. aasta põhistatud määrusega selle vaidlustuse rahuldamata ja määras summaks, mis Delial advokaaditasuna viiepäevase tähtaja jooksul tasuda tuli, 1337,65 eurot, mis maksmata jätmise korral arestitakse. Kohtusekretär ei analüüsinud küsimust, kas hagist loobumise tingimus on ebaõiglane.
- 32 Delia esitas 2. veebruaril 2021 eelotsusetaotluse esitanud kohtule selle põhistatud määruse peale määruskaebuse, mis tunnistati vastuvõetavaks ja edastati advokaat Vicentele. Viimane esitas oma seisukohad, paludes määruskaebuse rahuldamata jätta ja mõista kohtukulud välja Delialt.
- 33 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas liikmesriigi menetlusnormid, mis reguleerivad advokaaditasude maksmist, on kooskõlas direktiivist 93/13 tulenevate nõuetega, tõhususe põhimõttega ja harta artiklis 47 ette nähtud õigusega tõhusale kohtulikule kaitsele.
- 34 Sellega seoses täpsustab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Hispaania õiguse järgi on advokaatidel kolm menetluslikku võimalust nõuda kohtus, et neile makstaks ära tasumisele kuuluv advokaaditasu: kohtulik tavamenetlus, maksekäsu kiirmenetlus või LEC artiklis 35 ette nähtud

advokaaditasu menetlus, mis kujutab endast piiratud tagatistega lihtmenetlust. Viimati nimetatud menetlus kuulub selle kohtu kohtusekretäri pädevusse, kelle menetluses oli kohtuasi, mille alusel maksti tasud, mille äramaksmine on kaebuse ese.

- 35 Seega kuulub advokaaditasu maksmise menetlus esiteks kohtusekretäri, st ametivõimu pädevusse, kellel 16. veebruari 2017. aasta kohtuotsuse Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126) ja kohtuotsuse nr 34/2019 kohaselt ei ole õigustmõistvat funktsiooni. LEC artikli 35 kohaselt võib tasusid vaidlustada põhjusel, et need ei kuulu maksmisele või on ülemäära suured, kusjuures kohtusekretäri poolt sellise vaidlustamise tulemusel tehtud otsus on LEC artiklis 206 kvalifitseeritud „põhistatud määruseks“. Pärast kohtuotsust nr 34/2019 võib sellise põhistatud määruse peale teiseks esitada LEC artikli 454 *bis* kohaselt ka määruskaebuse.
- 36 Niisiis, kuigi advokaaditasu maksmise menetlus LEC artikli 35 alusel puudutab advokaadi ja tema kliendi vahelist lepingut, mis – nagu nähtub 15. jaanuari 2015. aasta kohtuotsusest Šiba (C-537/13, EU:C:2015:14) – kuulub direktiivi 93/13 kohaldamisalasse, sõltub võimalus, et see menetlus algatatakse kohtus, kohtusekretäri põhjendatud määruse peale määruskaebuse esitamisest. Peale selle, arvestades asjaolusid, et määruskaebust menetletakse lihtmenetluses ning et LEC artikli 35 lõike 2 alusel on võimalik alustada tavamenetlust, ei saa kohus omal algatusel kontrollida, kas õigusteenvuste lepingus sisalduvad tingimused võivad olla ebaõiglased, kuna kohtu kontroll piirdub põhimõtteliselt kohtusekretäri põhistatud määruse ulatusega. Ka tõendite kogumise kord on piiratud sellele kohtusekretärile juba esitatud dokumentaalsete tõenditega.
- 37 Mis puudutab tarbija võimalust kasutada talle direktiivist 93/13 tulenevate õiguste kaitseks tavamenetlust LEC artikli 35 lõike 2 alusel, siis märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kohtuotsusest nr 34/2019 nähtub, et see menetlus ei korva advokaaditasude sissenõudmise menetluse kohtuvälist laadi, sest see ei takista kohtusekretäri põhistatud määrustel, millega määratakse advokaaditasud, toomast kaasa õiguslikke tagajärgi.
- 38 Kohtusekretäri määruste täitmise kohta täpsustab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuigi see etapp toimub kohtu järelevalve all, saab tarbija siiski esitada vastuväite üksnes LEC artiklis 556 ette nähtud alustel, mille hulgas ei ole nende tingimuste ebaõiglust, mis sisaldasid määruse aluseks olnud täitedokumendis.
- 39 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kui tema menetluses on selline kohtusekretäri põhistatud määruse peale esitatud määruskaebus nagu see, mis on käesolevas menetluses kõne all, on ta, arvestades et LEC artikli 35 alusel ettenähtu on lihtmenetlus, kohustatud kohtusekretäri põhistatud otsuse kas muutmata jätma või tühistama. Selles kontekstis ei pea ta kontrollima advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingu tingimuste võimalikku ebaõiglust.
- 40 Seetõttu kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus kõigepealt selles, kas niisugune menetluskord on kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga, mis käsitleb kohtu kohustust viia läbi sellist kontrolli, vajaduse korral omal algatusel. Nimelt ühelt poolt ei täida kohtusekretär advokaaditasu maksmise menetluses kohtu ülesandeid ega ole pädev seda kontrolli läbi viima. Teiselt poolt ei ole ka juhuks, kui kohtusekretäri põhistatud määruse peale esitatakse määruskaebus, niisugust kohtulikku kontrolli ette nähtud. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekib seega küsimus, kas ta ei peaks nendest menetlusnormidest hoolimata ise omal algatusel kontrolli läbi viima, teades, et ta ei saa piirduda sellega, et tühistab põhistatud määruse ja saadab asja tagasi kohtusekretärile, et viimane seda edasi menetleks, kuna kohtusekretäril puudub selleks pädevus.

- 41 Kuna käesoleval juhul on see kohus kohustatud omal algatusel analüüsima, kas nõudest loobumise tingimus on ebaõiglane, tõstatab ta järgmiseks küsimuse, kas see tingimus kuulub direktiivi 93/13 artikli 4 lõikes 2 ette nähtud erandi alla või on see pigem käsitatav hüvitamis- või leppetrahvi tingimusena, mille võimalik ebaõiglane laad allub kohtulikule kontrollile. Ent isegi kui sellist tingimust nagu nõudest loobumise tingimus tuleb pidada seotuks lepingu põhiobjekti mõiste või hinna ja tasu sobivusega vastusooritusena pakutavate teenuste või kauba eest, tuleb siiski analüüsida, kas see vastab läbipaistvuse nõuetele. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib sellega seoses, et nõudest loobumise tingimus ei näe ette kindlaks määratud summat ega nõutud advokaaditasu arvutamise üksikasjalikku korda, vaid piirdub viitega Sevilla advokatuuri kehtestatud soovituslikule hinnakirjale. Kutseliite käsitlevate riigisiseste õigusnormide ulatus ja nendes sisalduvate teatavate sätete tõlgendamine ei ole aga ilmselge.
- 42 Peale selle ei viita eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul miski sellele, et soovituslik hinnakiri, mida kasutati advokaat Vicente nõutud tasude arvutamisel, oleks avalik, ning samuti ei ole tõendatud, et Deliat oleks selle sisust teavitatud.
- 43 Viimaseks palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas asjaolu, kui advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingusse lisatakse niisugune tingimus nagu kõnesolev nõudest loobumise tingimus, mis viitab advokatuuri hinnakirjale, mida ei ole mainitud ei pakkumises ega lepingu sõlmimise eelse teavitamise käigus, võib kvalifitseerida ebaausaks kaubandustavaks direktiivi 2005/29 tähenduses.
- 44 Neil tingimustel otsustas Juzgado de Primera Instancia n° 10 *bis* de Sevilla (Sevilla esimese astme kohus nr 10 *bis*) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas tasu sissenõudmise lihtmenetlus, mille on algatanud advokaat ja mis ei võimalda kohtul omal algatusel kontrollida tarbijaga sõlmitud lepingus sisalduvate tingimuste võimalikku ebaõiglust, kuna menetluses ei ole mingis etapis ette nähtud kohtuniku sekkumist, välja arvatud juhul, kui klient vaidleb esitatud nõudele vastu ja üks pooltest esitab pärast kohtusekretäri tehtud lõpliku määruse peale kaebuse, on kooskõlas direktiiviga 93/13 ja selle suhtes kohaldatava tõhususe põhimõttega koostoimes harta artiklis 47 sätestatud õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile?
  2. Kas direktiiviga 93/13 ja selle suhtes kohaldatava tõhususe põhimõttega koostoimes harta artiklis 47 sätestatud õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile on kooskõlas, et võimalik ebaõigluse kontroll, mida kohus teeb omal algatusel või poole nõude alusel seda tüüpi menetluses, mis on olemuselt lihtmenetlus, niisuguse organi nagu kohtusekretär – kes ei ole kohus – tehtud määruse peale esitatud määruskaebuse raames, peab põhimõtteliselt piirduma ainult selle määruse esemega ning et selles ei ole lubatud esitada muid tõendeid kui poolte poolt juba esitatud dokumendid?
  3. Kas sellist advokaadi ja tarbija vahel sõlmitud lepingu tingimust nagu vaidlusalune tingimus, mis näeb ette advokaaditasu maksmise konkreetsel juhul, kus klient loobub nõudest enne kohtumenetluse lõppu või saavutab ettevõtjaga kokkuleppe ilma advokaadibüroo teadmata või vastupidi tema antud nõule, tuleb pidada direktiivi 93/13 artikli 4 lõike 2 kohaldamisalasse kuuluvaks, kuna tegemist on lepingu eseme, käesoleval juhtumil hinnaga seotud põhitingimusega?

4. Kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, siis kas seda tingimust, milles on advokaaditasu kindlaks määratud lähtuvalt advokatuuri hinnakirjast, milles on ette nähtud erinevad normid, mida tuleb igal konkreetsel juhul kohaldada – tingimust, mida eelnevas teabes üldse ei nimetatud –, võib pidada selgeks ja arusaadavaks kooskõlas nimetatud direktiivi 93/13 artikli 4 lõikega 2?
5. Kas juhul, kui vastus eelmisele küsimusele on eitav, võib advokaadi ja tarbija vahel sõlmitud lepingusse niisuguse lepingutingimuse lisamist nagu vaidlusalune tingimus, milles on advokaadi tasu kindlaks määratud üksnes viitega advokatuuri hinnakirjale, milles on ette nähtud erinevad normid, mida tuleb igal konkreetsel juhul kohaldada, ja mida eelnevas äripakkumises ega eelteabes ei nimetatud, pidada ebaausaks kaubandustavaks direktiivi 2005/29 tähenduses?“

Vastuvõetavus

- 45 Hispaania valitsus väidab, et esimene kuni kolmas ja viies küsimus on vastuvõetamatud. Selle valitsuse sõnul on esimene küsimus hüpoteetiline, kuna see puudutab olukorda, kus ei ole määruskaebust esitatud. Mis puudutab teist küsimust, siis nimetatud valitsus väidab, et puuduvad piisavad täpsustused selle kohta, millise sisuga on liikmesriigi õiguses ette nähtud piirangud kohtuliku kontrolli ulatuse osas, mida kohus põhimõtteliselt teeb määruskaebuse raames. Sama valitsuse arvates ei ole vastus kolmandale ega viiendale küsimusele põhikohtuasja lahendamiseks ei vajalik ega asjakohane.
- 46 Sellega seoses tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldatakse eelotsuse küsimuste asjakohasust. Euroopa Kohus võib keelduda ETL artikli 267 alusel esitatud liikmesriigi kohtu eelotsuse küsimusele vastamast vaid juhul, kui ei ole järgitud eelkõige kodukorra artiklis 94 sätestatud nõudeid eelotsusetaotluse sisu kohta või kui on ilmne, et liidu õigusnormi tõlgendamine või kehtivuse hindamine, mida taotleb liikmesriigi kohus, ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või kui probleem on hüpoteetiline (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 47 Mis puudutab esimese küsimuse hüpoteetilist laadi ja nende selgituste lünklikkust, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas teise küsimuse põhjendamiseks, siis tuleb ühelt poolt tõdeda, et esimene küsimus ei ole hüpoteetiline, kuna seda tuleb mõista laialt, see tähendab nii, et sellega palutakse sisuliselt hinnata, kas direktiiviga 93/13 on kooskõlas, et kohtul puudub pädevus omal algatusel kontrollida müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahel sõlmitud lepingus sisalduva tingimuse võimalikku ebaõiglust. Teiselt poolt võimaldavad andmed, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus on esitanud teise küsimuse kohta, piisavalt kindlaks teha selle küsimuse ulatuse.
- 48 Mis puudutab kolmandat ja viiendat küsimust, siis ei ole ilmne, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole põhikohtuasja esemega mingit seost.
- 49 Nimelt, mis puudutab ühelt poolt kolmandat küsimust, siis kui antakse vastus, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on kohustatud hindama nõudest loobumise tingimuse võimalikku ebaõiglust, tuleb tal hinnata, kas niisugune tingimus kuulub direktiivi 93/13 artikli 4 lõikes 2 ette nähtud erandi alla. Teiselt poolt, mis puudutab direktiivi 2005/29 tõlgendamist, mis on viienda küsimuse ese, siis ilmneb eelotsusetaotlusest, et see on vajalik „käesoleva kohtuasja lahendamiseks“. See

puudutab seega nõudest loobumise tingimuse võimaliku ebaõigluse kontrolli direktiivi 93/13 artikli 4 lõike 1 kohaselt – kontrolli, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab tegema, kui see tuleneb vastusest esimesele kuni kolmandale eelotsuse küsimusele.

50 Järelikult on esimene kuni kolmas ja viies küsimus vastuvõetavad.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

- 51 Oma esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 93/13 – tõlgendatuna tõhususe põhimõttest ja harta artiklist 47 lähtudes – tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis reguleerivad advokaaditasude sissenõudmise lihtmenetlust ja mille kohaselt tarbijast kliendi vastu esitatud nõude kohta teeb määruse kohtuväline ametivõim, kusjuures kohtulik sekkumine on nähtud ette alles selle määruse peale esitatud võimaliku kaebuse korral, ilma et kohus, kelle poole on sel juhul pöördutud, saaks vajaduse korral omal algatusel kontrollida, kas tingimused lepingus, mille alusel advokaaditasu sisse nõutakse, olid ebaõiglased, ega lubada pooltel esitada muid dokumentaalseid tõendeid kui kohtuvälise ametivõimu poolt juba esitatud dokumentaalsed tõendid.
- 52 Kõigepealt tuleb meenutada, et nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, saab ebavõrdset olukorda tarbija ja müüja või teenuste osutaja vahel tasakaalustada üksnes välise, lepingupooltest sõltumatu aktiivse sekkumisega, kusjuures liikmesriigi kohus peab omal algatusel hindama direktiivi 93/13 kohaldamisalasse kuuluva lepingutingimuse ebaõiglust kohe, kui tema käsutuses on selleks vajalikud õiguslikud ja faktilised asjaolud (vt selle kohta 14. juuni 2012. aasta kohtuotsus Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punktid 41–43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 53 Kuigi Euroopa Kohus on juba korduvalt ning direktiivi 93/13 artikli 6 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 nõudeid arvesse võttes selgitanud viisi, kuidas liikmesriigi kohus peab tagama sellest direktiivist tarbijatele tulenevate õiguste kaitse, siis sellegipoolest ei ole väidetavalt ebaõiglaste lepingutingimuste hindamisele kohaldatavad menetlusnormid liidu õiguses põhimõtteliselt ühtlustatud ning järelikult kuuluvad need liikmesriikide riigisisese õiguskorra alla (26. juuni 2019. aasta kohtuotsus Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika). Nii on see põhikohtuasjas Hispaania õiguse menetlusnormide puhul, mis reguleerivad advokaaditasude maksmise menetlust, mis ühtlustamise puudumisel tulenevad selle liikmesriigi õiguskorrast.
- 54 ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõttest tuleneb aga, et menetlusnormid, mis on kehtestatud kohtuasjade läbivaatamiseks, mille eesmärk on tagada isikutele liidu õigusest tulenevate õiguste kaitse, ei tohi olla vähem soodsad kui sarnaste riigisiseste õiguskaitsevahendite puhul (võrdväarsuse põhimõte) ja need ei tohi muuta liidu õiguskorraga antud õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks ega ülemäära keeruliseks (tõhususe põhimõte) (24. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus XC jt, C-234/17, EU:C:2018:853, punkt 22 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 55 Seoses tõhususe põhimõttega, mis ainuüksi on eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuste esemeks, olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb iga juhtumit, mille puhul kerkib küsimus, kas riigisisene menetlusnorm muudab liidu õiguse kohaldamise praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks, analüüsida, arvestades selle normi

kohta menetluse tervikus, vastava menetluse kulgu ning erisusi erinevates liikmesriigi ametiasutustes (14. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 56 Samuti tuleb märkida, et ehkki tõhususe põhimõtte järgimine ei või viia selleni, et korvatakse täielikult asjaomase tarbija täielik tegevusetus (vt selle kohta 10. septembri 2014. aasta kohtuotsus Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika), tuleb siiski analüüsida, kas asjasse puutuva riigisisese menetluse erisusi arvestades eksisteerib arvestatav risk, et ettevõtjate algatatavad menetlused, kus tarbijad on kostjad, heidutavad tarbijaid neile direktiivist 93/13 tulenevate õiguste maksmapanekul (vt selle kohta 14. juuni 2012. aasta kohtuotsus Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punktid 54 ja 56).
- 57 Kui kohtu sekkumine ja müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahel sõlmitud lepingu tingimuste võimaliku ebaõigluse kontrollimine on asjaomastes riigisisestest õigusnormides ette nähtud üksnes hilises menetlusstaadiumis, nt juba väljastatud maksekäsu peale esitatud vastuväite esitamise staadiumis, või – nagu põhikohtuasjas – kohtusekretäri põhistatud määruse peale määruskaebuse esitamise käigus, saab selline menetlusse astumine säilitada direktiivi 93/13 kasuliku mõju üksnes juhul, kui tarbijat ei heidutata kas kaebaja või vastustajana selles menetlusstaadiumis oma õigusi maksma panemast (vt analoogia alusel 20. septembri 2018. aasta kohtuotsus EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, punktid 46 ja 51).
- 58 Viimaseks on Euroopa Kohus ka otsustanud, et direktiivi 93/13 artikli 7 lõikest 1 tulenev kohustus näha ette menetlusnormid, mis võimaldavad tagada isikutele sellest direktiivist tulenevate õiguste kaitse ebaõiglaste tingimuste kasutamise eest, tähendab nõuet, et on olemas õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, mis on tagatud ka harta artiklis 47 (13. septembri 2018. aasta kohtuotsus Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 59 Kahele esimesele küsimusele tuleb vastata just seda kohtupraktikat silmas pidades.
- 60 Käesoleval juhul, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 34–36, võib tarbija juhul, kui ta leiab, et tema advokaadi nõutavad tasud ei kuulu maksmisele või on ülemäära suured, need tasud vaidlustada liikmesriigi selle kohtu kohtusekretäri ees, kelle menetluses oli kohtuasi, mis need tasud kaasa tõi. Kohtusekretär teeb põhistatud määruse, milles määratakse tasumisele kuuluv summa, mis maksmata jätmise korral arestitakse. Kuigi kohtusekretär teeb nende tasude osas teatavaid kontrollimisi, nähtub eelotsusetaotlusest, et kohtuvälise asutusena ei ole ta pädev hindama, kas lepingu tingimus, millest tulenevad tasud, on direktiivi 93/13 tähenduses ebaõiglane.
- 61 Juhul kui tarbija otsustab esitada kohtusekretäri põhistatud määruse peale määruskaebuse, tuleneb LEC artiklist 454 *bis*, et see tuleb esitada viie päeva jooksul ning sel ei ole peatavat toimet. Eelotsusetaotlusest nähtub samuti, et sellist kaebust menetleval kohtul ei ole võimalik kontrollida, kas sissenõutava tasu aluseks olevas lepingus sisalduvad tingimused võivad olla ebaõiglased, kuna kohtu kontroll piirdub kohtusekretäri otsuse esemega. Samuti on tõendite kogumise kord piiratud kohtusekretärile juba esitatud dokumentaalsete tõenditega.
- 62 Hispaania valitsus vaidleb oma kirjalikes seisukohtades vastu LEC ulatusele niisugusena, nagu seda on esitlenud eelotsusetaotluse esitanud kohus. Selle valitsuse sõnul ei näe need õigusnormid ette ühtegi sõnaselget piirangut kohtu võimaluse kohta kontrollida tingimuste võimalikku ebaõiglast laadi või piirangut seoses tõendite kogumisega määruskaebuse menetlemisel.

- 63 Sellega seoses piisab, kui meelde tuletada, et kui kooskõlas Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikaga kuulub ELTL artiklis 267 ette nähtud menetluses liidu õigusnormide tõlgendamine Euroopa Kohtu pädevusse, siis liikmesriigi õiguse tõlgendamine on üksnes eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne. Euroopa Kohtul tuleb seega lähtuda liikmesriigi õiguse tõlgendusest nii, nagu asjaomase liikmesriigi kohus on selle esitanud (26. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Addiko Bank*, C-407/18, EU:C:2019:537, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 64 Seega, arvestades LECs ette nähtud määruskaebuse tunnuseid, nagu need on esitatud eelotsusetaotluses, eelkõige asjaolu, et kohtu kontroll kohtusekretäri põhistatud määruse üle on piiratud, arvestades selle kohtu suhtes kehtivat keeldu omal algatusel või poole taotlusel kontrollida tasunõude aluseks olnud lepingus sisalduvate tingimuste ebaõiglust ning võttes arvesse tõendite kogumise korda, mis näib olevat takistuseks sellele, et üks pool esitab muid tõendeid kui need, mille ta temale direktiivist 93/13 tulenevate õiguste maksmapanekuks kohtusekretärile juba esitas, võib järeldada, et esineb arvestatav risk, et tarbijat heidutab määruskaebuse raames oma õiguste maksmapanek.
- 65 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib siiski, et kohtuliku tavamenetluse või täitemenetluse raames on tarbijal võimalik tugineda sellele, et lepingutingimus tema advokaadiga sõlmitud lepingus – tingimus, mille alusel advokaat nõuab tarbijalt advokaaditasu tasumist – võib olla ebaõiglane.
- 66 Mis puudutab esiteks LEC artikli 34 lõikes 2 ja artikli 35 lõikes 2 silmas peetud tavamenetlust, siis ei ilmne eelotsusetaotlusest selgesti, et sellise menetluse algatamine tarbija poolt tooks kaasa selle, et peatataks kas kohtusekretäri põhistatud määruse või põhistatud määruse peale esitatud määruskaebuse kohta tehtud, seda muutmata jätva kohtulahendi täitmine, mis võimaldaks sellist menetlust läbi viival kohtul analüüsida asjasse puutuva lepingu tingimuste võimalikku ebaõiglust enne nende lahendite täitmist.
- 67 Mis puudutab teiseks kohtuniku sekkumist täitemenetlusesse, siis tuleb kohtusekretäri põhistatud määruse täitmisega seoses märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et niisugused otsused tuleb kvalifitseerida „menetluslikeks otsusteks“, mistõttu ei saa tarbija nende LEC artiklis 556 ette nähtud korras täitmisele pööramise staadiumis väita, et täitedokumendis sisalduvad teatavad tingimused võivad olla ebaõiglased.
- 68 Mis puudutab määruskaebuse kohta tehtud lahendi täitmist, siis näib, et selle kohtulikku laadi arvestades kehtivad selle suhtes LEC artiklis 556 ette nähtud vaidlustamise alused, kuna täitemenetluse võlgnik võib peatava mõjuta vastuväites tugineda üksnes kohustuse täitmisele, täitmisnõude esitamise õiguse lõppemisele või pooltevahelisele kokkuleppele.
- 69 Eeltoodust tuleneb – kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontroll riigisisese õiguse tõlgendamise osas ei näita teisiti –, et ei kohtulik tavamenetlus ega täitemenetlus ei näi võimaldavat kõrvaldada riski, et tarbija ei saa määruskaebuse raames maksmata panna talle direktiivist 93/13 tulenevaid õigusi.
- 70 Järelikult on direktiiviga 93/13 koosmõjus tõhususe põhimõttega ja harta artikliga 47 vastuolus niisugune riigisisene menetluskord, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kuna see kord ei võimalda kontrollida advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingus sisalduvate tingimuste ebaõiglust ei nõutud advokaaditasu vaidlustamise menetluses – esimeses etapis, mis toimub selle kohtu

kohtusekretäri juures, kus toimus kohtumenetlus, millega kaasnesid advokaaditasud – ega selle määruskaebuse menetlemisel, mis on võimalik seejärel kohtule esitada kohtusekretäri määruse peale.

- 71 Hispaania valitsus ja komisjon väidavad siiski, et riigisiseste menetlusnormide kooskõlaline tõlgendus, mis võimaldab kohtul, kellele on esitatud määruskaebus, omal algatusel või tarbija taotlusel hinnata, kas advokaaditasu maksmise nõude aluseks olev lepingutingimus võib olla ebaõiglane, on võimalik, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus ka ei välista.
- 72 Kooskõlalise tõlgendamise põhimõtte nõuab, et liikmesriigi kohus teeks kõik, mis on tema pädevuses, arvestades riigisisest õigust tervikuna ning kasutades riigisiseses õiguses tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et tagada asjaomase direktiivi täielik toime ja saavutada direktiivi eesmärgiga kooskõlas olev tulemus (26. juuni 2019. aasta kohtuotsus Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 73 Sellega seoses väidab komisjon oma kirjalikes seisukohtades, et võib asuda seisukohale, et ebaõiglasest tingimusest tulenev advokaaditasu LEC artikli 35 lõike 2 tähenduses „ei kuulu tasumisele“. Igal juhul, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks leidma, et liikmesriigi õiguse kooskõlaline tõlgendamine on võimalik, ja kui see on sedalaadi, et võimaldab tal omal algatusel kontrollida, kas nõudest loobumise tingimus võib olla ebaõiglane, peaks tal olema samal ajal võimalus teha omal algatusel vastavaid menetlustoiminguid (vt selle kohta 14. juuni 2012. aasta kohtuotsus Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 74 Seega peab eelotsusetaotluse esitanud kohus analüüsima, mil määral saab riigisisest menetluskorda tõlgendada kooskõlas direktiiviga 93/13 ja teha sellest järeldused, jättes vajaduse korral kohaldamata kõik riigisisese õigusnormid või kohtupraktika, mis on vastuolus selle direktiivi nõuetest kohtule tuleneva kohustusega kontrollida omal algatusel, kas poolte vahel kokku lepitud tingimused on ebaõiglased (vt selle kohta 7. novembri 2019. aasta kohtuotsus Profi Credit Polska, C-419/18 ja C-483/18, EU:C:2019:930, punkt 76 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 75 Neid kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et direktiivi 93/13 tuleb koostoimes tõhususe põhimõttega ja harta artikliga 47 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisese õigusnormid, mis reguleerivad advokaaditasude sissenõudmise lihtmenetlust ja mille kohaselt tarbijast kliendi vastu esitatud nõude kohta teeb määruse kohtuväline ametivõim, kusjuures kohtulik sekkumine on nähtud ette alles selle määruse peale esitatud võimaliku kaebuse korral, ilma et kohus, kelle poole on sel juhul pöördutud, saaks vajaduse korral omal algatusel kontrollida, kas tingimused lepingus, mille alusel advokaaditasu sisse nõutakse, olid ebaõiglased, ega lubada pooltel esitada muid dokumentaalseid tõendeid kui kohtuvälise ametivõimu poolt juba esitatud dokumentaalsed tõendid.

Kolmas küsimus

- 76 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selles sättes ette nähtud erandi alla kuulub advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingu tingimus, mille kohaselt kohustub klient täitma selle advokaadi juhiseid, hoiduma tegutsemast tema teadmata või tema arvamuse vastaselt ning hoiduma võtmast iseseisvalt tagasi nõuet kohtumenetluses, kus ta volitas selle advokaadi ennast esindama, kusjuures selle kohustuse rikkumisega kaasneb leppetrahv.

- 77 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et kuna direktiivi 93/13 artikli 4 lõige 2 näeb ette erandi ebaõiglaste tingimuste sisulise kontrolli mehhanismist, tuleb seda sätet tõlgendada kitsalt. See erand puudutab esiteks lepingutingimusi, mis puudutavad lepingu põhiobjekti, ning teiseks tingimusi, mis puudutavad hinna ja tasu sobivust vastusooritusena pakutavate teenuste või kauba eest.
- 78 Mis puudutab mõiste „lepingu põhiobjekt“ alla kuuluvate lepingutingimuste kategooriat, siis on Euroopa Kohus otsustanud, et neid tuleb mõista tingimustena, mis määravad kindlaks lepingukohased põhisooritused ja mille hulka ei kuulu tingimused, mis on lepingulise suhte põhiolemust ennast määratlevate tingimustega võrreldes kõrvalist laadi (vt selle kohta 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus *Andriuciu* jt, C-186/16, EU:C:2017:703, punktid 35 ja 36 ning seal viidatud kohtupraktika). Käesoleval juhul on põhisooritused need, mis on loetletud käesoleva kohtuotsuse punktis 21, samas kui hagist loobumise klausli eesmärk on pigem karistada advokaadi nõuannetega vastuollu minnes tegutseva kliendi käitumist. See tingimus ei kuulu seega sellesse kategooriasse.
- 79 Mis puudutab hinna ja teenuse vastavust käsitlevate lepingutingimuste kategooriat, siis ei hõlma ka see nõudest loobumise tingimus, kuna see tingimus ei näe ette tasu osutatud teenuse eest, vaid piirdub karistamisega lepingujärgse kohustuse rikkumise eest (vt analoogia alusel 30. aprilli 2014. aasta kohtuotsus *Kásler ja Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, punkt 58).
- 80 Järelikult tuleb kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selles sättes ette nähtud erandi alla ei kuulu advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingu tingimus, mille kohaselt kohustub klient täitma selle advokaadi juhiseid, hoiduma tegutsemast tema teadmata või tema arvamuse vastaselt ning hoiduma võtmast iseseisvalt tagasi nõuet kohtumenetluses, kus ta volitas selle advokaadi ennast esindama, kusjuures selle kohustuse rikkumisega kaasneb leppetrahv.

Neljas küsimus

- 81 Võttes arvesse vastust kolmandale küsimusele, ei ole neljandale küsimusele vaja vastata.

Viies küsimus

- 82 Viienda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2005/29 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, kui advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingusse lisatakse tingimus, milles on kliendile ette nähtud leppetrahv juhuks, kui ta ise loobub nõudest kohtumenetluses, milles ta advokaadi end esindama volitas, kusjuures selles tingimuses sisaldub viide advokatuuri hinnakirjale ning seda tingimust eelnevas äripakkumises ega eelteabes ei nimetatud, tuleb pidada ebaausaks kaubandustavaks selle direktiivi tähenduses.
- 83 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb kõigepealt meelde tuletada, et direktiivi 2005/29 artikli 2 punktis d on mõiste „kaubandustava“ eriti laia sõnastust kasutades määratletud kui „ettevõtjapoolne tegevus, tegevusetus, teguviis või esitusviis, kommertsteadaanne, sealhulgas reklaam ja turustamine, mis on otseselt seotud toote reklaamimise, müügi või tarnimisega tarbijatele“ (15. märtsi 2012. aasta kohtuotsus *Pereničová ja Perenič*, C-453/10, EU:C:2012:144, punkt 38 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 84 Seejärel, vastavalt direktiivi 2005/29 artikli 3 lõikele 1 koosmõjus selle direktiivi artikli 2 punktiga c kohaldatakse seda direktiivi ettevõtja poolt tarbija suhtes enne ja pärast tootega seotud äritehingu sõlmimist ning sõlmimise ajal kasutatavate ebaausate kaubandustavade suhtes. Nimetatud direktiivi artikli 5 lõike 4 kohaselt on ebaausad eelkõige kaubandustavad, mis on eksitavad vastavalt direktiivi artiklitele 6 ja 7.
- 85 Direktiivi 2005/29 artikli 7 lõigetes 1 ja 2 on lõpuks sätestatud, et kaubandustava loetakse eksitavaks, kui see konkreetses olukorras, võttes arvesse kõiki selle iseärasusi ja asjaolusid ning kommunikatsioonivahendiga seotud piiranguid, jätab välja olulise teabe, mida keskmine tarbija antud olukorras vajab teadliku tehinguotsuse tegemiseks, ja seega paneb või tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei teeks.
- 86 Kõnesoleval juhtumil kujutab advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingusse sellise tingimuse nagu nõudest loobumise tingimuse lisamine, ilma et seda oleks mainitud pakkumises või lepingu sõlmimisele eelneva teavitamise käigus, endast *a priori* olulise teabe edastamata jätmist või sellise teabe varjamist, mis võib mõjutada tarbija otsust see lepinguline suhe sõlmida. Nimelt ilmneb Euroopa Kohtule esitatud teabest, et see tingimus viitab selles ette nähtud leppetrahvi arvutamise küsimuses Sevilla advokatuuri hinnakirjale, mille sisu on raskesti ligipääsetav ja raskesti mõistetav, ning selle tingimuse kohaldamise korral on tarbija kohustatud maksma leppetrahvi, mis võib kujutada endast arvestatavat või isegi lepingu alusel osutatud teenusega ebaoproportsionaalset summat. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb seda siiski kontrollida.
- 87 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb viiendale küsimusele vastata, et direktiivi 2005/29 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, kui advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingusse lisatakse tingimus, milles on kliendile ette nähtud leppetrahv juhuks, kui ta ise loobub nõudest kohtumenetluses, milles ta advokaadi end esindama volitas, kusjuures selles tingimuses sisaldub viide advokatuuri hinnakirjale ning seda tingimust ei nimetatud eelnevas äripakkumises ega eelteabes, tuleb pidada ebaausaks kaubandustavaks selle direktiivi artikli 7 tähenduses, kui see paneb või tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei teeks, mida tuleb kontrollida liikmesriigi kohtul.

Kohtukulud

- 88 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseiga seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

- 1. Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiviga 2011/83/EL, koostoimes tõhususe põhimõtte ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47**

tuleb tõlgendada nii, et

sellega on vastuolus riigisiseseid õigusnormid, mis reguleerivad advokaaditasude sissenõudmise lihtmenetlust ja mille kohaselt tarbijast kliendi vastu esitatud nõude

kohta teeb määruse kohtuväline ametivõim, kusjuures kohtulik sekkumine on nähtud ette alles selle määruse peale esitatud võimaliku kaebuse korral, ilma et kohus, kelle poole on sel juhul pöördutud, saaks vajaduse korral omal algatusel kontrollida, kas tingimused lepingus, mille alusel advokaaditasu sisse nõutakse, olid ebaõiglased, ega lubada pooltel esitada muid dokumentaalseid tõendeid kui kohtuvälise ametivõimu poolt juba esitatud dokumentaalsed tõendid.

2. Direktiivi 93/13, mida on muudetud direktiiviga 2011/83, artikli 4 lõiget 2

tuleb tõlgendada nii, et

selles sättes ette nähtud erandi alla ei kuulu advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingu tingimus, mille kohaselt kohustub klient täitma selle advokaadi juhiseid, hoiduma tegutsemast tema teadmata või tema arvamusel vastaselt ning hoiduma võtmast iseseisvalt tagasi nõuet kohtumenetluses, kus ta volitas selle advokaadi ennast esindama, kusjuures selle kohustuse rikkumisega kaasneb leppetrahv.

3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004,

tuleb tõlgendada nii, et

asjaolu, kui advokaadi ja tema kliendi vahel sõlmitud lepingusse lisatakse tingimus, milles on kliendile ette nähtud leppetrahv juhiks, kui ta ise loobub nõudest kohtumenetluses, milles ta advokaadi end esindama volitas, kusjuures selles tingimuses sisaldub viide advokatuuri hinnakirjale ning seda tingimust ei nimetatud eelnevas äripakkumises ega eelteabes, tuleb pidada ebaausaks kaubandustavaks selle direktiivi artikli 7 tähenduses, kui see paneb või tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei teeks, mida tuleb kontrollida liikmesriigi kohtul.

Allkirjad